

Hodnotiaca správa
inauguračnej komisie na menovanie Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD.
za profesora v odbore cudzie jazyky a kultúry na FSŠ UKF v Nitre

Vedecká rada Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre na svojom zasadnutí dňa 1. 7. 2021 prerokovala žiadosť Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., pracovníčky Ústavu maďarskej jazykovedy a literárnej vedy Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre o začatie vymenúvacieho konania za profesora v odbore cudzie jazyky a kultúry.

VR FSŠ UKF v Nitre na svojom zasadnutí dňa 1. 7. 2021 schválila uznesením č. 3/01072021 inauguračnú komisiu, oponentov a tému inauguračnej prednášky, následne dňa 6. 7. 2021 predsedníčka VR FSŠ dr. habil. PaedDr. Žofia Bárcziová, PhD., s jej súhlasom vymenovala troch oponentov a štvorčlennú inauguračnú komisiu v nasledovnom zložení:

Inauguračná komisia:

predseda:

prof. PhDr. Gábor Nagy, DrSc.

Fakulta stredoeurópskych štúdií, Univerzita
Konštantína Filozofa v Nitre

členovia:

prof. Attila Benő, PhD.

Department of Hungarian and General
Linguistics, Babeş–Bolyai University, Cluj Napoca

prof. István Hoffmann, DSc.

Department of Hungarian Linguistics, University
of Debrecen

prof. Dr. Judit Navracsics, DSc.

Institute for Hungarian and Applied Linguistics,
University of Pannonia

Oponenti:

prof. Dr. István Cserniczkó, DSc.

Department of Philology, Ferenc Rákóczi II
Transcarpathian Hungarian College of Higher
Education

prof. Susan Gal, PhD.

Department of Anthropology, Center for Eastern
European, Russian and Eurasian Studies, The
University of Chicago

prof. Dr. Erika-Mária Tódor, PhD.

Department of Human Sciences, Sapientia
Hungarian University of Transylvania

Téma inauguračnej prednášky:

2. A magyar nyelv többközpontúságának kérdései: nyelvi távolodás vagy kiegyenlítődés?
(Otázky pluricentrizmu maďarského jazyka: jazykové vzdialenie sa alebo vyrovnávanie?)

Oznam o konaní inauguračnej prednášky bol uverejnený v týždenníku MY Nitrianske noviny dňa 23. 8. 2021 a na webovom sídle UKF v Nitre.

Inauguračná komisia disponovala pri vypracovaní hodnotiacej správy nasledovnými materiálmi:

1. Profesionálny životopis
2. Osvedčená kópia dokladu o ukončenom vysokoškolskom vzdelaní druhého a tretieho stupňa, osvedčená kópia dekrétu o udelení titulu docent, vrátane rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní vydaným Strediskom na uznávanie dokladov o vzdelaní MŠVVaŠ SR, doklad o pedagogickej praxi na vysokej škole
3. Prehľad o pedagogickej činnosti a dosiahnutých výsledkoch v tejto činnosti vrátane vedenia záverečných prác
4. Prehľad najdôležitejších, nových výsledkov vo vedeckej činnosti a školiacej činnosti doktorandov
5. Zoznam pôvodných publikovaných vedeckých prác vrátane publikácií zaradených do kategórie A podľa požiadaviek Akreditačnej komisie, odborných prác, učebníc, učebných textov, prehľad riešených výskumných úloh, prehľad preukázateľných citácií a ohlasov na vedecké práce a odborné práce, prehľad prednášok a prednáškových pobytov doma a v zahraničí
6. Najvýznamnejšie vedecké a odborné práce, učebnice, učebné texty
7. Kvantitatívny prehľad o plnení kritérií pre habilitačné a inauguračné konania na FSŠ UKF v Nitre
8. Oponentské posudky

Inauguračná komisia konštatuje, že v priebehu svojej činnosti neobdržala žiadne negatívne pripomienky alebo stanoviská, ktoré by zabraňovali inauguračnému konaniu.

Na základe predložených materiálov, oponentských posudkov, odborného posúdenia inauguračnej prednášky, vedeckej rozpravy k pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti uchádzača, inauguračná komisia predkladá toto hodnotenie:

Základné životopisné údaje

Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., sa narodila v roku 1961 v Štúrove. Vysokoškolské štúdium absolvovala v roku 1985 na Filozofickej fakulte Univerzity Loránda Eötvösa v Budapešti v študijnom odbore učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, aprobácia knihovníctvo – maďarský jazyk a literatúra a v roku 1993 na Filozofickej Fakulte UK v Bratislave v študijnom odbore učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, aprobácia anglický jazyk a literatúra. Vedecko-akademická hodnosť „philosophiae doctor - PhD.“ jej bola udelená v odbore Maďarská jazykoveda v roku 2003 na Filozofickej fakulte Univerzity Loránda Eötvösa v Budapešti. Vedecko-pedagogický titul „Dr. habil.“ v študijnom odbore Maďarská jazykoveda získala na Filozofickej fakulte Debrecínskej univerzity v Debrecíne v roku 2014.

Pracovná činnosť Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., je spojená s Fakultou stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre. Ako vysokoškolská učiteľka pôsobí na UKF v Nitre od roku 2003, od roku 2003 - 2014 vo funkcii odbornej asistentky a od roku 2014 – doposiaľ je na funkčnom mieste docenta v Ústave maďarskej jazykovedy a literárnej vedy.

Hodnotenie pedagogickej činnosti

Pedagogickej činnosti na UKF v Nitre sa Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., venuje 18 rokov. Jej pedagogické pôsobenie sa vyznačuje vysokou odbornou a didaktickou úrovňou. Zaviedla a garantuje predmety v rámci študijných programov bakalárskeho štúdia: *Základy bilingvizmu* – pre neučiteľský študijný program *Maďarsko-slovenský bilingválny mediátor*; *Heteroglossia rómskych jazykov* pre učiteľský študijný program *Maďarský jazyk a literatúra v kombinácii*. Pre študijné programy v magisterskom stupni zaviedla a garantuje predmety *Heteroglossia rómskych jazykov* a *Maďarsko-slovenský bilingvizmus na Slovensku* pre učiteľský študijný program *Maďarský jazyk a literatúra v kombinácii*. Pre študijné programy 3. stupňa štúdia zaviedla a garantuje predmet *Psycholingvistika a vyučovanie materinského jazyka* – v rámci doktorandského študijného programu *Teória vyučovania maďarského jazyka a literatúry*.

Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., sa podieľala na vypracovaní akreditačného spisu bakalárskeho študijného programu *Maďarsko-slovenský bilingválny mediátor*.

Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., je pravidelnou členkou komisií pre štátne záverečné skúšky a obhajoby záverečných prác, je členkou komisií pre obhajoby dizertačných prác.

Výchova a vzdelávanie mladých tvorivých pracovníkov je súčasťou práce každého pedagóga. Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., svojou vedeckou a pedagogickou činnosťou postupne a cieľavedome rozvíja aj vedecké myslenie v oblasti maďarskej jazykovedy. Bola školiteľkou 3 a oponentom 5 doktorandských dizertačných prác, oponentom jednej habilitačnej práce, viedla 87 záverečných prác (34 bakalárskych, 53 diplomových). Je autorkou jednej vysokoškolskej učebnice vydanéj v zahraničí a 2 vysokoškolských učebníc vydaných v domácich vydavateľstvách.

Hodnotenie vedeckovýskumnej činnosti

Vedeckovýskumná činnosť Dr. habil. Mgr. Vančo Ildikó, PhD sa sústreďovala na nasledovné výskumné oblasti:

1. Bilingvizmus, menšinové školstvo vo východno-strednej Európe so zvláštnym zreteľom na jazykové ideológie vo výučbe maďarskej gramatiky. Vo svojich výskumoch skúmala, ako sa menšinová varieta maďarského jazyka na Slovensku vo viacerých aspektoch odlišuje od variety maďarského jazyka používaného ako väčšinový jazyk v Maďarsku, aké jazykové zmeny nastali v podmienkach bilingvizmu. Vo výskumoch analyzovala a podrobne opísala charakteristické črty týchto rozdielov a skúmala aj znaky jazykovej diskriminácie (pozri napr. *The Hungarian language in education in Slovakia*. 2 vyd. Leeuwarden: Mercator.; *Hungarian dialects in Slovakia. Present and future = Maďarské nárečia na Slovensku: Súčasnosť a budúcnosť* / Anna Sándorová, Ildikó Vančo, 2020. DOI 10.2478/jazcas-2021-0002. In: *Jazykovedny časopis*. - ISSN 0021-5597, Roč. 71, č. 3 (2020), s. 321-336.).

K tejto tematike sa viaže aj výskum maďarského jazyka ako menšinovej variety na Slovensku v teoretickom rámci pluricentrizmu (pozri Ildikó VANČO a István KOZMÁCS. On the pluricentricity of the Hungarian languages in textbooks published in Hungary. DOI 10.3726/b16977 In: *Hungarian as a Pluricentric Language in Language and Literature*. Ildikó

Vančo, Rudolf Muhr, István Kozmács, Máté Huber (eds.). Berlin: Peter Lang, 2020, p. 221-230).

2. Výskum výučby štátneho jazyka pre maďarskú menšinu na Slovensku. Výskum sa sústredil na metodické problémy: výučba slovenského jazyka pre študentov menšinových škôl si vyžaduje špeciálnu metodiku, lebo slovenčina nie je cudzím jazykom pre nich v podmienkach bilingvizmu, ale neovládajú ju na úrovni materinského jazyka (pozri *A szlovák nyelv tanítása szlovákiai magyar tanítási nyelvű iskolákban. Általános helyzetkép = The teaching of the Slovak language in schools with Hungarian as the language of instruction in Slovakia: General overview. Magyar Nyelvőr. Roč. 141, č. 3 (2017), s. 272-291; A szlovák nyelvi készségek kialakítása a szlovákiai magyar tanítási nyelvű iskolák alsó tagozatán = Developing Slovak language competencies at the first stage of Hungarian-language primary schools in Slovakia. Magyar Nyelvőr. Roč. 143, č. 2 (2019), s. 138-150).*

3. Porozumenie textov žiakov v školách s vyučovacím jazykom maďarským. Výskum vychádza z metodiky prieskumov PISA, sústreďuje sa na problémy pri porozumení textov z jazykového hľadiska v bilingválnych podmienkach (pozri *A beszédészlelés és a szövegértés problémái magyar-szlovák kétnyelvű gyermekeknél = Problémy percepcie reči a porozumenia reči u maďarsko-slovenských bilingválnych detí. Nitra: UKF, 2007. 116 s.; VANČO, Ildikó a Eva STRANOVSKÁ. Szövegértő olvasást fejlesztő intervenciós program - magyar nyelv = Intervenčný program čítania s porozumením – maďarský jazyk. Praha: Verbum, 2020. 181 s.; VANČO, Ildikó a Viktória GERGELYOVÁ. A comparative study of reading comprehension skills among hungarian students in Hungary and Slovakia. DOI 10.1556/044.2020.00011 Hungarian Studies. Roč. 34, č. 1 (2020), s. 120-132).*

Spomínané výskumy navzájom úzko súvisia, venujú sa variete maďarského jazyka na Slovensku, lingvopedagogike materinského a slovenského jazyka v deskriptívnej a didaktickej syntéze, významne pomáhajú pri jazykovom vývoji a spoločenskej integrácii bilingválnych študentov – príslušníkov maďarskej národnostnej menšiny.

Významná je aj jej projektová činnosť. Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., je v súčasnosti zodpovednou riešiteľkou 1 medzinárodného edukačného projektu, spoluriešiteľkou domáceho výskumného projektu a 1 projektu štrukturálnych fondov EÚ. V minulosti bola zodpovednou riešiteľkou 4 medzinárodných a 2 domácich výskumných projektov a jedného medzinárodného kultúrno-edukačného projektu. Podieľala sa na riešení 2 domácich vedeckých projektoch, zúčastnila sa na riešení 2 projektov štrukturálnych fondov EÚ, jedného domáceho kultúrno-edukačného a rozvojového projektu.

Pôsobí vo funkcii garanta bakalárskeho študijného programu Maďarsko-slovenský bilingválny mediátor.

Jej rozsiahla publikačná činnosť je akceptovaná vedeckou komunitou v rámci SR ale aj v zahraničí – celkovo uvádza 119 evidovaných publikačných jednotiek. Je autorkou jednej vedeckej monografie vydanéj v zahraničí a 2 vedeckých monografií vydaných v domácich vydavateľstvách, 8 vedeckých prác evidovaných v databázach ISI WOK a Scopus a 14 ostatných recenzovaných publikácií. Inauguranta vykazuje 8 vedeckých prác kategórie A podľa kritérií komplexnej akreditácie, okrem toho eviduje 46 ďalších vedeckých prác.

Celkový počet ohlasov na jej vedecké práce je 164, z toho je 30 citácií evidovaných v medzinárodných databázach WOS a Scopus, a 134 citácií mimo WOS a Scopus (107 citácií v zahraničných publikáciách a 24 citácií v domácich publikáciách).

Výsledky jej vedeckej práce boli viacnásobne ocenené odbornou komunitou: získala Medailu Maďarskej akadémie vied J. Aranya za významnú vedeckovýskumnú činnosť v roku 2010 a Ocenenie Nadácie Magyar Nyelvőr v Budapešti Strážca maďarského jazyka (Magyar Nyelvőr Díj) za ochranu a starostlivosť o maďarský jazyk v roku 2016.

V rámci prednáškovej činnosti a prednáškových pobytov Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., vo svojom inauguračnom spise uvádza 11 uskutočnených pozvaných prednášok v zahraničí na pracoviskách: Udmurt State University, Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Sapientia University, Miercurea Ciuc, Univerzita Károlya Eszterházyho v Egeri, Universitat Oberta de Catalunya, Columbia University.

Vyhodnotenie inauguračnej prednášky a vedeckej rozpravy

Inauguračná prednáška na tému „Otázky pluricentrizmu maďarského jazyka: jazykové vzdialenie sa alebo vyrovnávanie? / A magyar nyelv többközpontúságának kérdései: nyelvi távolodás vagy kiegyenlítődés?“ sa uskutočnila dňa 6. 9. 2021 na Fakulte stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre pred členmi Vedeckej rady FSŠ UKF v Nitre, inauguračnou komisiou, oponentmi, pedagógmi, študentmi a ďalšími hosťami.

V inauguračnej prednáške preukázala Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., svoju pedagogickú spôsobilosť, predstavila svoj prínos a prínos svojich študentov k rozvoju odboru vrátane najvýznamnejších výsledkov svojej vedeckej činnosti a vyjadrila svoj názor na jeho súčasný stav a perspektívy. Inauguračná prednáška mala veľmi dobrú vedeckú a didaktickú úroveň a prítomných udržiavala v kontinuálnom záujme.

Po inauguračnej prednáške uviedli oponenti svoje posudky:

Oponent Prof. Dr. István Cserniczkó, DSc., vyzdvihol publikačnú činnosť inaugurantky, ktorá zahŕňa 4 monografie a 4 vysokoškolské učebnice, 8 vedeckých a odborných prác registrovaných v databázach ISI WOK a Scopus, 54 vedeckých prác a príspevkov v recenzovaných zborníkoch a monografiách, 23 editorských prác v podobe zborníkov a pod. Kvalita týchto výstupov sa odzrkadľuje v podobe ohlasov a citácií (30 citácií v publikáciách registrovaných v databázach ISI WOK a Scopus, 107 citácií v zahraničných publikáciách a 24 citácií v domácich publikáciách) ako aj v podobe pozvaných prednášok. Na základe týchto publikačných výstupov, výskumnej činnosti, vedeckých úspechov a ďalších skutočností Ildikó Vančo je medzinárodne uznávanou vedeckou pracovníčkou v oblasti lingvistiky a jazykovej pedagogiky.

Oponentka prof. Susan Gal, PhD. konštatovala, že Vančovej publikačnú činnosť možno rozdeliť do troch hlavných kategórií (1. spoločenský kontext dvojjazyčnosti a vzdelávanie dvojjazyčných, konkrétne demografické, sociologické a pedagogické hodnotenie vzdelávania jazykových menšín, predovšetkým na Slovensku; 2. sociolingvistika maďarsky hovoriacich na Slovensku; 3. psycholingvistické skúmanie porozumenia textu medzi žiakmi maďarských škôl na Slovensku), z ktorých v každej publikovala v slovenskom, maďarskom a anglickom jazyku a v každej z nich priniesla nové a dôležité poznatky. Podľa oponentky všetky tri oblasti, hoci sú

oddelené, navzájom sa dopĺňajú, zaoberajú sa pedagogickými problémami. Ďalej uvádza, že súdiac podľa svojich odborných vedomostí a zoznamu diel, ktoré jej boli poskytnuté a ktoré citovali Vančovej publikácie, jej práca je vo všetkých troch oblastiach do značnej miery súčasťou medzinárodnej vedeckej komunikácie.

Oponentka prof. Dr. Erika-Mária Tódor, PhD. uviedla, že ústrednou témou výskumnej oblasti Ildikó Vančo je problematika maďarsko-slovenskej dvojjazyčnosti, v ktorej skúma niekoľko podoblastí, ako výskum osobitostí menšinového vzdelávania v materinskom jazyku s osobitým zreteľom na vplyv jazykových ideológií v prípade výučby maďarskej gramatiky. Výsledky výskumov Ildikó Vančo tvoria ojedinelú mozaiku dvojjazyčnej existencie prostredníctvom zásadných výskumov jej zložiek, v prácach je zhrnutý osobitý obraz javu dvojjazyčnosti, sú tu prítomné psycholingvistické, sociolingvistické a jazykovo-pedagogické, ako aj komparatívne lingvistické aspekty menšinového bilingvizmu.

Členovia inauguračnej komisie skonštatovali, že inaugurantka nielen spĺňa, ale vo väčšine posudzovaných kategórií výrazne prevyšuje kvantitatívne kritériá, ktoré schválila Vedecká rada FSŠ UKF v Nitre pre vymenúvacie konanie za profesora v odbore cudzie jazyky a kultúry.

Všetci oponenti odporučili Vedeckej rade FSŠ UKF v Nitre schváliť návrh na vymenovanie Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., za profesora v odbore cudzie jazyky a kultúry.

Inaugurantka reagovala vecne a kvalifikovane na položené otázky a pripomienky oponentov, členov komisie, členov VR i ďalších diskutujúcich v rozprave a preukázala vynikajúce vedomosti v odbore cudzie jazyky a kultúry.

Celkové zhodnotenie a návrh inauguračnej komisie

Inauguračná komisia v zmysle § 5 ods. 11 Vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor na svojom zasadnutí dňa 6. 9. 2021 za účasti oponentov vyhodnotila a posúdila:

1. plnenie podmienok podľa § 76 ods. 5 a 7 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách,
2. predložené doklady,
3. plnenie kritérií pre inauguračné konanie na FSŠ UKF v Nitre,
4. odbornú a obsahovú úroveň inauguračného spisu,
5. oponentské posudky vrátane záverečných stanovísk oponentov,
6. odbornú úroveň prednesenej inauguračnej prednášky,
7. úroveň pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti uchádzača.

Na základe komplexného zhodnotenia pedagogickej, odbornej a vedeckovýskumnej činnosti Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., a oponentských posudkov, inauguračná komisia v zhode s oponentmi konštatuje, že menovaná spĺňa kritériá stanovené VR FSŠ UKF v Nitre na vymenovanie za profesorku v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry. Menovaná predstavuje v slovenskej a zahraničnej vedeckej komunite uznávanú osobnosť s veľkým vedeckým potenciálom, vysokým morálnym kreditom a skúseného pedagóga s didaktickými schopnosťami. Jej vedecké práce dosiahli medzinárodné uznanie.

Inauguračná komisia v zmysle § 5 ods. 11 Vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor predkladá predsedovi Vedeckej rady FSŠ UKF v Nitre návrh s odporúčaním schváliť návrh na vymenovanie Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., za profesorku v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry.

Inauguračná komisia:

prof. PhDr. Gábor Nagy, DrSc.

prof. Attila Benő, PhD.

prof. István Hoffmann, DSc.

prof. Dr. Judit Navracsics, DSc.

Oponenti:

prof. Dr. István Csernicsekó, DSc.

prof. Susan Gal, PhD.

prof. Dr. Erika-Mária Tódor, PhD.

V Nitre dňa 6. 9. 2021